

Received: 28.05.2019

Accepted: 12.06.2019

Published: 24.06.2019

JOTS, 3/2, 2019: 647-650

GULÁCSI, Z. (Ed.) Language, Society, and Religion in the World of the Turks, Festschrift for Larry CLARK at Seventy-Five, Brepols Publishers, Turnhout (Belgium), 2018, X+376 pp. ISBN: 978-2-503-58029-6

Erdem UÇAR

Prague/Czech Republic
E-mail: merdemu@gmail.com

Kısaca tanıtımını yapacağım eser, Eski Uygur Mani çevresi Türk dili ve edebiyatı ile Türk dilleri ve Moğolca gibi çeşitli sahalarda yaklaşık 40 yıldır eser veren Amerikalı Türkolog Larry Vernon CLARK'ın 75. doğum yılı münasebetiyle sunulan bir armağandır. Eserde, CLARK'ın öğrencileri ile meslektaşlarının yazıları yer almaktadır.

Introduction bölümünde CLARK'ın bilimsel kişiliği ve eserleri hakkında üç yazı bulunmaktadır:

1. Marcel Erdal & Jason Beduhn. Scholarship of Larry Clark (s. 3-10)
2. Marcel Erdal & Zsuzsanna Gulácsi. Publications of Larry Vernon Clark (s. 11-15)

3. Zsuzsanna Gulácsi with Geoff Childs & Johan Elverskog. Larry Clark as Teacher and Mentor (s. 17-19)

Armağandaki yazılar tematik olarak üç ana guruba ayrılmıştır: 1. Dil; 2. Toplum; 3. Din. Eserdeki toplam 17 makaleyi kısaca tanıtmaya çalışayım.

Kitaptaki ilk makale armağanın sahibine aittir: Larry V. CLARK. *In a Language they Knew and Understood: Turks and Islam in the Yarkand Documents (11th-12th centuries)* (s. 23-51). Armağan sahibinin makalesi aslında 2005 yılında Frankfurt'taki 6. Alman Türkologlar konferansında sunulan bildiriye dayanmaktadır. Makalede Karahanlılar döneminden kalan Yarkand belgeleri incelenip belgelerdeki şahıs adlarına dayanılarak XI. yüzyıldaki Müslüman Türk toplumu hakkında tespitlerde bulunulmuştur.

Christopher I. BECKWITH, *On the Ethnolinguistic Identity of the Hsiung-nu* (s. 53-75) başlıklı makalesinde 匈奴 *Xiongnu*'lar hakkında çeşitli kaynaklardaki dilsel malzemeyi değerlendirmiştir.

Simone-Christiane RASCHMANN, *"In Need for Wine": The Arat Document 112/07* (s. 77-87) başlıklı makalesinde ARAT'ın terekesindeki *U 9303 numaralı fragmanın neşrini yapmıştır. Fragman, CLARK'ın doktora tez konusu olan Uygur sivil belgelerinden biridir.

Mehmet ÖLMEZ'e ait makale *On Old Uyghur Sıkiğ ~ Sikiş and Tañıg ~ Tañış* (s. 89-98) başlığını taşımaktadır.

Klaus RÖHRBORN, *Die Umschrift des Uigurischen: die Berliner Schulen und das Uigurische Wörterbuch* (s. 99-115) başlıklı makalesinde Uyguristikte şimdiye kadar uygulanan yazıçevrim yöntemlerine değinmiş ve *Uigurische Wörterbuch*'ta uygulanan yöntemi açıklamıştır.

Elisabetta RAGAGNIN, *On Old Uyghur Traces* (s. 117-135) başlıklı makalesinde Moğolistan'daki Türk menşeli Tuhan dili ile Eski Türkçe arasındaki ilişkileri ele almıştır.

Michael R. DROMPP, *Five Notes on the Yenisei Kirghiz in the Early Middle Ages* (s. 139-163) başlıklı makalesinde Yenisey Kırgızları hakkında Çince ve Tibetçe kaynaklara dayanarak beş önemli açıklama yapmıştır.

Peter ZIEME, *Bägräk Tutuñ and his Family: Notes on an Old Uyğur Colophon* (s. 165-175) başlıklı makalesinde hangi esere ait olduğu bilinmeyen bir ketebe kaydını neşretmiştir. Neşredilen fragman, Uyğur harfli olup U 5779 kayıt numarasını taşımaktadır.

Geoff CHILDS and Namgyal CHOEDUP, *Tibetan Obligation Contracts (gan rgya) from Nubri, Nepal* (s. 177-188), Tibetçe sivil bir belgeyi neşretmiştir.

Johan ELVERSKOG, *G. J. Ramstedt's "A Short History of the Uyğurs"* (s. 189-204) başlıklı makalesinde RAMSTEDT'in 1912'de Moğolca yazdığı kısa Uyğur tarihçesinin neşrini ve İngilizce tercümesini sunmuştur. RAMSTEDT, Uyğur tarihçesini Buryat reformist ZHAMTSARANO'nun ricası üzerine *The New Mirror News* gazetesi için kaleme almıştı.

Samuel N. C. LIEU, *Between Byzantium and the Turks-Kallipolis/Gallipoli/Gelibolu (1307-1402)* (s. 205-247) başlıklı makalesinde XIV. yüzyıldaki Gelibolu tarihi üzerinde durmuştur.

Nicholas SIMS-WILLIAMS, *A Multilingual Manichaean Calendar from Turfan (U 130)* (s. 251-266) başlıklı makalesinde Mani harfli U 130a ve U 130b numaralı fragmanları açıklamalarla beraber neşretmiştir.

Yutaka YOSHIDA, *Farewell to the "Teacher of Four Twāryst'n"* (s. 267-279) başlıklı makalesinde *tuyrıstan* ve *tuyrı* dili hakkındaki tartışmaları ele almıştır.

Jens WILKENS, *The Old Uyghur Version of the Manichaean Book of Giants and its Context* (s. 281-299) başlıklı makalesinde Mani çevresi Uyğur edebiyatının önemli eserinden biri olan *Devler Kitabı* üzerinde durmuştur.

Marcel ERDAL, *The Manuscript Variants of the Säkiz Yügmäk Yarok Nom Bitig* (s. 301-310) başlıklı makalesinde Budist Çin edebiyatı içerisinde aslı Sanskritçede bulunmayan, ama Çinceye meydana getirilip sonradan uydurulan (apocryphal) sūtralardan biri olan *Säkiz Yügmäk Yarok*'un yazmalarının analizini yapmıştır.

Jason BEDUHN, *The Afterlife in Uyğur Manichaean Instruction* (s. 311-336) başlıklı makalesinde Uyğur Manihaizmindeki ölümden sonraki hayat öğretilerini ele almıştır.

Zsuzsanna GULÁCSI, *The Manichaeian Roots of a Pure Land Banner from Kocho (III 4524) in the Asian Art Museum, Berlin* (s. 337-376) başlıklı makalesinde Koço'da I. Turfan keşif gezisinde ele geçirilen ve bir Uygur prensinin resmedildiği bayrak üzerinden Uygurlardaki Manihaizm ve Budizm ilişkilerini incelemiştir.

Değerli yazılarıyla Larry Vernon CLARK'a bir armağan sunan yazarları, armağanı hazırlayanları ve eseri yayımlayan Brepols yayınevini tebrik ederken, armağan sahibine nice sağlık ve huzur dolu yeni yaşlar diliyorum.